

AGRARISCHE ADVIESCOMMISSIE ZEELAND

van de Stichting Advisering Landelijk Gebied Zeeland

secretariaat:
Hintham 156
Postbus 1153
5200 BE 'S-HERTOGENBOSCH
tel. (073) 612 55 20
info@agrarisheadviescommissie.nl

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Sluis
t.a.v. V. Dekker
Postbus 27
4500 AA OOSTBURG

Uw kenmerk
E-mail, V. Dekker

Ons nummer
BAz 1255

Datum
11 mei 2017

Behandeld door
H. Gerlings/TS

Onderwerp

Geacht College,

Naar aanleiding van uw schrijven van 4 april 2017, inzake het verzoek van de heer H. de Dobbelaere, Mollektweg 3 te IJzendijke, delen wij u het volgende mede.

Op basis van overleg met de heer H. de Dobbelaere, de door u toegezonden stukken en nader onderzoek komt de Agrarische Adviescommissie Zeeland tot de volgende bevindingen.

Bedrijfsbeschrijving

De gebroeders H. de Dobbelaere en A. de Dobberlaere exploiteren vanuit de Mollektweg 3 te IJzendijke een gemengd bedrijf met akkerbouw, vleesvee en pluimvee in de vorm van vleeskuikens.

De bedrijfsbebouwing aan de Mollektweg 3 bestaat uit een bedrijfswoning, een rundveeststal met aangebouwd een werktuigenberging annex stro opslag, een pluimveeststal en een werktuigenberging met dezelfde afmetingen als de pluimveeststal. De rundveeststalling betreft een potstal. De pluimveeststal dateert uit medio jaren negentig, heeft een bedrijfsvloeroppervlak van 1325 m² (circa 19 x 72 meter) en is in gebruik voor de huisvesting van circa 25.000 vleeskuikens. Van het naastgelegen gebouw met dezelfde afmetingen als de pluimveeststal is in eerste instantie het voorste gedeelte (circa 300 m²) gebouwd voor de uitbreiding van het bedrijfsvloeroppervlak tot 1600 m² voor het houden van vleeskuikens. In eerste instantie werd op die wijze het aantal kuikens uitgebreid, nadien is dit stalgedeelte gebruikt voor het houden van vleeseenden. Inmiddels wordt al ruim een tiental jaren geen vee meer gehouden in dit voorgedeelte.

Vervolgens is dit voorste stalgedeelte verlengd tot dezelfde lengte als de pluimveeststal. Het gebouw is destijds (de heer H. de Dobbelaere noemt circa 10 jaar geleden) ingericht met de gebruikte inrichting (voer- en drinklijnen) van elders gesloopte stal. Deze stalinrichting is permanent omhoog getakeld en het gebouw als geheel is in gebruik voor de stalling van werktuigen.

De pluimveestal is primair ingericht met nokventilatie, waarbij in de zomerdag bij hogere buitentemperaturen lengteventilatoren worden bijgeschakeld. Toegelicht werd dat over het algemeen 25.000 kuikens worden opgelegd. In de zomerdag wordt, vanwege de hogere buitentemperaturen, vaak gekozen voor een iets lagere bezetting en het opleggen van 22.000/23.000 vleeskuikens. Bij de vleeskuikens wordt bij een gewicht van circa 18 ons één keer een gedeelte van de kuikens uitgeleverd, en vindt de eindlevering plaats bij circa 23/24 ons per dier.

De vleesveestapel op het bedrijf betreft een veertig-/vijftigtal limousinkoeien met bijbehorend vrouwelijk jongvee. Stierkalveren worden op een leeftijd van ½ tot 1 jaar verkocht om elders te worden afgemest. Het bedrijf als geheel beschikt over circa 123 ha grond. Naast grasland voor beweiding en voederwinning bestaat het eigen teeltplan daarop uit gewassen zoals graan (vooral wintertarwe) en graszaadteelt. Voor de teelt van pootgoed vindt jaarlijks verhuur van grond plaats.

Verzoek

Het bedrijf aan de Mollektweg 3 te IJzendijke heeft planologisch een bedrijfsvloeroppervlak van 1325 m² voor de vleeskuikenstal, en van 307 m² voor de eendenstal.

Het verzoek omvat de uitbreiding van het bedrijfsvloeroppervlak van 1632 m² met 3368 m² tot 5000 m². Het onderliggende bouwplan betreft de nieuwbouw van pluimveestallen middels het verlengen van de beide bestaande gebouwen. Hierdoor ontstaan twee stallen met een lengte van circa 133 meter. Mede in verband met de lengte van de bedrijfsgebouwen zal ook in de toekomst in deze stallen een combinatie van lengte/ en nokventilatie worden toegepast.

De beide stallen zullen worden uitgevoerd met een stalsysteem ter beperking van de emissies. Het betreft een mengluchtsysteem voor het drogen en verwarmen van de strooisellaag in combinatie met een warmte-wisselaar (BWL 2010.13.V1/V2). De opgewarmde stallucht wordt gemengd met verse lucht ventilatie-lucht en vervolgens over de strooisellaag/kuikens geleid, waardoor de mest/strooisellaag wordt gedroogd in combinatie met luchtverversing.

De vergunde situatie betreft het houden van 49 zoogkoeien, 43 stuks vrouwelijk jongvee, 30.000 vleeskuikens en 6500 vleeseenden. In de aangevraagde situatie wordt uitgegaan van 55 zoogkoeien, 45 stuks jongvee, 25 vleeskalveren, 5 vleesstieren, en 115.000 vleeskuikens. In deze situatie zal het bedrijf beschikken over twee stallen die elk ruimte bieden aan 57.500 vleeskuikens.

Voor de gevraagde uitbreiding in de pluimveehouderij dienen de benodigde productierechten te worden aangekocht. H. de Dobbelaere lichtte toe dat de prijzen hiervan in de afgelopen jaren zijn verdrievoudigd, waardoor het investeringsbedrag voor de benodigde productierechten de hoogte van de investering in de stal benadert. Hij benadrukte dat de toekomstige waarde van dergelijke productierechten sterk afhankelijk zal zijn van de marktomstandigheden in de vleeskuikenhouderij en van de landelijke wetgeving dienaangaande. Om die reden is de financiering van productierechten complexer dan de financiering van onroerend goed.

Motivering uitbreiding

Ten aanzien van de noodzaak van de uitbreiding voor de continuïteit van het bedrijf wordt in algemene zin aangegeven dat het doel is het realiseren van een vleeskuikenhouderij die voldoet aan alle verplichtingen en voldoende toekomstperspectief heeft. Aangegeven wordt dat schaalvergroting noodzakelijk is, en dat de voorgenomen bedrijfsomvang resulteert in een bedrijfseconomische eenheid die op verantwoorde wijze investeringen in milieu en welzijn kan dragen. De heer H. de Dobbelaere benadrukte dat, naast algemene schaalvoordelen, bij uitbreiding met name een grotere kwantumkorting kan worden bedongen bij de inkoop van voer.

In de onderbouwing van ZLTO Advies wordt met name ingegaan op de verduurzaming van het bedrijf. Ook in het met de heer H. de Dobbelaere gevoerde overleg zijn deze aspecten nader besproken.

Maatlat Duurzame Veehouderij

De vleeskuikenhouderij op het bedrijf zal in zijn geheel voldoen aan de Maatlat Duurzame Veehouderij. In een bijlage bij de aanvraag is inzichtelijk gemaakt op welke wijze het bedrijf zal voldoen aan de te toetsen maatlaten voor ammoniak, dierenwelzijn, diergezondheid, energie, fijn stof, bedrijf&omgeving en brandveiligheid.

Door de heer R. Derks van ZLTO-Advies is uitgewerkt met welke concrete maatregelen voldaan kan worden aan de Maatlat Duurzame Veehouderij. Een voorlopig stalcertificaat is nog niet aangevraagd. Als meerinvestering voor het voldoen aan de Maatlat Duurzame Veehouderij wordt €73.000 aangehouden. In het ontwikkelplan is geen specificatie van deze kosten opgenomen, maar wordt aangegeven dat dit bedrag is gebaseerd op een schatting van de extra investeringen.

Geur

De geuremissie per vleeskuiken zal met 0.33 odeurunit per dier gelijk blijven. Voor de vleeseenden geldt een emissie van 0.49 odeurunit per dier. Door de toename van het aantal kuikens neemt de geuremissie van het bedrijf toe van 13.085 naar 39.018 odeurunits.

Ammoniak

De vergunde ammoniakemissie bedraagt per vleeskuiken 0.080 Kg NH₃ per dier, en bedraagt voor de vleeseenden 0.210 kg NH₃ per dier. Bij het voor de nieuwbouw gekozen stalsysteem bedraagt de ammoniakemissie per vleeskuiken 0.021 kg NH₃ per dier. Door de forse daling van de emissie per dier daalt de emissie op bedrijfsniveau van 4155.1 kg naar 2952.5 kg.

Toegelicht werd dat het gekozen emissie arme systeem een verdergaande beperking van de ammoniak oplevert dan wettelijk is voorgeschreven op grond van het Besluit Houders van Dieren. Daarin is voor vleeskuikens een maximale emissiefactor voor NH₃ vastgesteld van 0.045 kg NH₃ /dier/jaar.

Fijnstof

De huidig vergunde fijnstof emissie bedraagt 22 gram per vleeskuiken en 84 gram per vleeseend.

De totale emissie op bedrijfsniveau bedraagt 1211.8 kg. Bij het voor de nieuwbouw gekozen stalsysteem bedraagt de emissie 15 gram per vleeskuiken, waardoor bij uitbreiding van het aantal kuikens de emissie op bedrijfsniveau toeneemt tot naar 1733.1 kg.

Dierenwelzijn

In de situatie na uitbreiding wordt uitgegaan van het houden van 115.000 vleeskuikens. Uitgaande van 5000 m² aan netto beschikbaar staloppervlak resulteert dit in een bezetting van 23 kuikens per vierkante meter. Daarmee is de bezetting in de aangevraagde situatie fors hoger dan de huidig gepraktiseerde bezetting van minder dan 20 vleeskuikens per m².

De heer H. de Dobbelaere lichtte toe dat te zijner tijd bezien zal worden of een dergelijke bezetting realistisch is of dat de feitelijke bezetting lager zal zijn. In dat kader lichtte hij toe dat ook de aflevergewichten van de vleeskuikens, gelet op de wensen van de verwerkende industrie, over de afgelopen jaren een opgaande tendens laten zien.

Landschappelijke inpassing

Door Omma Ontwerpstudio is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld, waarin wordt aangegeven op welke wijze de pluimveestallen met beplanting zullen worden ingekleed. De heer B. Verhage lichtte toe dat het toegevoegde waarde kan hebben om rondom de stallen een lichte verhoging/wal zand aan te brengen waar de beplanting bovenop komt te staan. Op die manier zijn de stallen minder zichtbaar in het landschap en lijken ze lager.

Advies

Op basis van de voorgaande bevindingen komt de Agrarische Adviescommissie Zeeland tot de volgende conclusie. Aan de Mollekotweg 3 te IJzendijke wordt een volwaardig agrarisch bedrijf geëxploiteerd dat zowel een grondgebonden tak als een tak intensieve veehouderij omvat.

De akkerbouwtak van het bedrijf vormt in de huidige bedrijfsopzet met het genoemde bedrijfsareaal en teeltplan in bedrijfseconomisch, arbeidstechnisch en ruimtelijk opzicht het zwaartepunt van de bedrijfsvoering. In het bestemmingsplan is de intensieve veehouderijtak als hoofdtak opgenomen.

Beleid

In de Verordening Ruimte provincie Zeeland is opgenomen dat de uitbreiding van een bestaande intensieve veehouderij tot ten hoogste 5000 m² bedrijfsvloeroppervlak is toegelaten indien daarmee een significante bijdrage wordt geleverd aan de verduurzaming van het bedrijf, en indien die uitbreiding noodzakelijk is voor de continuïteit van het bedrijf.

In het bestemmingsplan van uw gemeente is opgenomen dat de omgevingsvergunning slechts wordt verleend als hiermee een significante bijdrage wordt geleverd aan de verduurzaming van het bedrijf.

In de toelichting op de Verordening wordt ingegaan op de begripsbepaling voor “verduurzaming”. Aangegeven wordt dat “in een concreet geval aannemelijk moeten worden gemaakt dat de vergroting van het bedrijfsvloeroppervlak gepaard gaat met het treffen van maatregelen die verder gaan dan hetgeen bij of krachtens de wet is voorgeschreven ten aanzien van milieu en dierenwelzijn. Deze maatregelen kunnen strekken tot milieuwinst (waaronder mede het terugdringen van geuroverlast wordt begrepen) en het versterken van omgevingskwaliteiten (waaronder mede de toepassing van een verantwoord stalontwerp en adequate landschappelijke inpassing worden begrepen). Het treffen van maatregelen ter bevordering van dierenwelzijn die verder gaan dan bij of krachtens de wet reeds is voorgeschreven en maatschappelijk verantwoord ondernemen (waaronder mede wordt begrepen het betrekken van de burger bij het verduurzaamde bedrijfsproces) kunnen mede strekken tot verduurzaming van de bedrijfsvoering. In de onderbouwing zal aan alle genoemde onderdelen aandacht moeten worden besteed en bezien zal moeten worden welke maatregelen in het concrete geval redelijkerwijs kunnen worden getroffen. Dit uitgangspunt betekent niet dat steeds op alle onderdelen een significante bijdrage wordt verlangd. In een concreet geval kan de uitkomst van de onderbouwing inhouden dat aan één of meer onderdelen geen of slechts een beperkte bijdrage wordt geleverd. Het totaal moet echter voldoen aan de norm dat een significante bijdrage wordt geleverd aan de verduurzaming van het bedrijf. De duurzame ontwikkeling is mede bedoeld om deze bedrijven een verantwoord bedrijfsperspectief te bieden.”

In de toelichting van het Provinciaal Omgevings Plan wordt aangegeven dat onder een ‘duurzame ontwikkeling’ wordt verstaan “een ontwikkeling die een belangrijke kwaliteitsimpuls voor de omgeving oplevert. Het gaat om een ontwikkeling die meer betekent dan het voldoen aan wettelijke verplichtingen. Daarbij wordt in ieder geval aandacht besteed aan dierenwelzijn, milieuwinst (waaronder ook het terugdringen van geuroverlast), het versterken van omgevingskwaliteiten (door toepassing van een verantwoord stalontwerp en een adequate landschappelijke inpassing), maatschappelijk verantwoord ondernemen, een goede invulling van het vereveningsprincipe en een vanuit een oogpunt van bedrijfsvoering verantwoord bedrijfsperspectief.”

Noodzaak uitbreiding pluimveehouderij

De Adviescommissie merkt op dat de omvang van het pluimveehouderijgedeelte van het bedrijf sinds de bouw van de stal medio jaren negentig feitelijk ongewijzigd is gebleven. In de vleeskuikenhouderij is over deze periode sprake van een voortgaande toename van de schaalgrootte van bedrijven, waarbij bedrijven met meer dan 100.000 vleeskuikens meer en meer gangbaar zijn geworden.

De huidige vleeskuikenhouderij aan de Mollektotweg 3 heeft met circa 25.000 vleeskuikens een beperkte omvang. In de Kwantitatieve Informatie Veehouderij (KWIN) 2014-2015 wordt er vanuit gegaan dat een volwaardige arbeidskracht circa 90.000 vleeskuikens per ronde kan verzorgen. Daarbij is extra arbeid nodig voor het schoonmaken van de stallen, derhalve op momenten dat de stallen leeg staan.

Landelijk bedroeg in 2015 het gemiddeld aantal vleeskuikens per bedrijf 82.000 dieren ten opzichte van 46.000 vleeskuikens per bedrijf in 2000.

De redenen voor schaalvergroting zijn over de afgelopen jaren ongewijzigd gebleven. Dit betreft met name de bedrijfseconomische benefits die ontleend kunnen worden aan een groter aantal kuikens per bedrijf, ergo het verdampen van het rendement en investeringsruimte bij een relatief kleiner aantal kuikens per bedrijf.

Daarnaast biedt een grotere bedrijfsomvang meer mogelijkheden om te investeren in moderne technieken en zal een groter aantal kuikens de toekomstbestendigheid en de continuïteit van de vleeskuikentak ten goede komen. Bedrijfsuitbreiding maakt het bedrijfseconomisch beter mogelijk om te voldoen aan deze regelgeving met behoud van voldoende rendement.

In die zin kunnen de overwegingen van de initiatiefnemer aangaande de te behalen voordelen worden gevolgd.

De Adviescommissie is van oordeel dat vanuit langere termijn perspectief een uitbreiding van het bedrijf noodzakelijk is voor de continuïteit van de pluimveetak en voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering.

Daaraan wordt onder verwijzing naar hetgeen onderstaand over verduurzaming staat het volgende opgemerkt. De Adviescommissie constateert dat een bedrijfsuitbreiding tot 5000 m² bedrijfsvloeroppervlak past binnen de algemene ontwikkelingen zoals deze zich in de pluimveesector voordoen.

Verduurzaming

Ten aanzien van de voorgestelde maatregelen ter verduurzaming van de bedrijfsvoering overweegt de Agrarische Adviescommissie Zeeland het volgende.

De Agrarische Adviescommissie Zeeland constateert dat inspanningen worden gepleegd ten aanzien van verduurzaming van de bedrijfsvoering in de pluimveehouderij. Dit betreft in de eerste plaats het voorstellen om het bedrijf als geheel, derhalve inclusief de bestaande stal, te voldoen aan de Maatlat Duurzame Veehouderij.

De Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) is ingesteld om middels fiscale stimuleringsmaatregelen de verduurzaming van de veehouderij te stimuleren. In de MDV worden op basis van een zestal aspecten punten toegekend. Deze aspecten betreffen ammoniak, dierenwelzijn, diergezondheid, energie, fijn stof en bedrijf&omgeving. De maatlat gaat derhalve in op een breed scala aan aspecten die relevant zijn voor de algehele verduurzaming van de bedrijfsvoering. Daarnaast vindt bij deelname aan de MDV monitoring plaats via een onafhankelijke gecertificeerde controle organisatie.

In relatie tot de benodigde investeringen kan met name de investering in het genoemde ammoniakemissie beperkend systeem worden genoemd.

Voor de omgevingskwaliteiten zijn mede stalontwerp en landschappelijke inpassing van belang.

De stallen worden vorm gegeven middels een in de stallenbouw gebruikelijke bouwwijze en bouwmaterialen. Uit overleg met de initiatiefnemer blijkt dat een concrete uitwerking van het nieuwbouwplan nog niet heeft plaatsgevonden.

Ten aanzien van de mogelijke plaatsing van de landschappelijke inpassing op een verhoogde grondwal merkt de Adviescommissie op dat een dergelijke optie op zich goed uitvoerbaar is, mede gelet op het feit dat bij het uitgraven van de nieuwbouw toch grond vrijkomt. De beoordeling of een dergelijke grondwal van meerwaarde is dient vanuit optiek van de gewenste beeldkwaliteit te worden gemaakt.

In de toelichting op de Verordening Ruimte mede wordt verwezen naar maatregelen die strekken tot milieuwinst. Vastgesteld moet worden dat de ammoniakuitstoot van het bedrijf, dankzij de toepassing van een emissie arm systeem en het vervallen van de vleeseenden, met ruim een derde zal afnemen, en dat het aantal odeurunits verdrievoudigt door de toename van het aantal kuikens. De emissie van fijnstof zal, zowel door de lagere emissie per vleeskuiken als door het vervallen van de vleeseenden, met een derde toenemen.

De Adviescommissie constateert dat ligging van het bedrijf op ruime afstand van andere (woon-) bebouwing eraan bijdraagt dat de stijging van de geuremissie niet leidt tot overschrijding van normen.

Voorliggend bouwplan gaat uit van het houden van 115.000 vleeskuikens bij een beschikbaar bedrijfsvloeroppervlak van 5000 m². De Adviescommissie constateert dat op basis van deze gegevens in de aanvraag wordt uitgegaan van een bezetting van 23 kuikens per vierkante meter. In de huidige bedrijfsvoering bedraagt de dierbezetting bij 25.000 kuikens en een bedrijfsvloeroppervlak van 1325 m² 19 dieren per vierkante meter. Dit betekent dat voor de situatie na uitbreiding wordt uitgegaan van een beduidend hogere bezetting dan momenteel in de bestaande stal wordt gebezigd.

Daarnaast constateert de Adviescommissie dat in de aanvraag wordt uitgegaan van een dierbezetting per vierkante meter die normaliter heden ten dage niet meer wordt gebezigd. In de hedendaagse bedrijfsopzet voor een vleeskuikenhouderijbedrijf is een dierbezetting die de 20 vleeskuikens per vierkante meter niet te boven gaat redelijk gebruikelijk.

Gelet op het Besluit Houders van Dieren gaat een hogere bezetting, in verband met de maximaal toegestane bezetting in kg per vierkante meter, ten koste van de aflevergewichten en worden relatief veel lichte kuikens geleverd.

De Adviescommissie merkt op dat het provinciaal beleid is gericht op het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden in combinatie met de verduurzaming van de bedrijfsvoering waaronder het bieden van ruimte voor meer diervriendelijke methoden. De in het plan opgenomen verhoging van de dierbezetting tot 23 vleeskuikens per vierkante meter past niet in deze ontwikkeling.

Mede gelet op het uitgangspunt in het provinciaal beleid dat ontwikkelingsmogelijkheden kunnen worden geboden indien dit gepaard gaat met een verduurzaming van de betreffende veehouderij, acht de Adviescommissie de voorgestelde hoge bezettingsgraad van de stallen niet acceptabel. In het kader van het streven naar een verduurzaming van het vleeskuikenhouderijbedrijf acht de Adviescommissie een bezetting die uitgaat van 20 vleeskuikens per vierkante meter het maximale.

Overigens vraagt de Adviescommissie zich af of met het gevraagde aantal van 115.000 vleeskuikens niet een voorschot wordt genomen op mogelijke toekomstige wijzigingen in het provinciaal beleid waarbij wellicht mogelijkheden ontstaan om het bedrijfsvloeroppervlak uit te breiden op basis van het reeds vergunde aantal dieren.

Conclusie

Samenvattend is de Agrarische Adviescommissie Zeeland van oordeel dat met het uitbreidingsplan tot 5000 m² bedrijfsvloeroppervlak een significante bijdrage kan worden geleverd aan de verduurzaming van de intensieve veehouderij aan de Mollekotweg 3. Voor de te stellen randvoorwaarden verwijst de Adviescommissie specifiek naar het belang van het voldoen aan de criteria uit de Maatlat Duurzame Veehouderij en naar het beperken van de dierbezetting in de stallen.

Ten aanzien de wijziging van het bouwvlak merkt de Adviescommissie op dat deze wijziging plaatsvindt voor een volwaardig bedrijf en dat deze vergroting van het bouwvlak noodzakelijk is voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering.

Graag ontvangen wij een kopie van het schrijven van de gemeente, waarin de genomen beslissing aan de aanvrager wordt medegedeeld.

Hoogachtend,

AGRARISCHE ADVIESCOMMISSIE
ZEELAND

H.P. Gerlings
secretaris